

PRZEGLĄD CERAMICZNY

założony przez Karola Rollego.

Upraszamy uprzejmie o powoływanie się przy zamówieniach na ogłoszenia r., „zeglądu.”

Treść Nr. 19:

Błędy we fabrykacji cementu. — Z wystawy jubileuszowej w Pradze. — Materiały budowlane w Warszawie. — Konserwacja materiałów budowlanych. — Kronika — Ogłoszenia.

Inż. Roman Z. Ciesielski

Kraków

Garncarska 14.

— wykonuje plany i przeprowadza budowę fabryk: —

cegieł, dachówek, wapna,

- cementu, gipsu i t. p. -

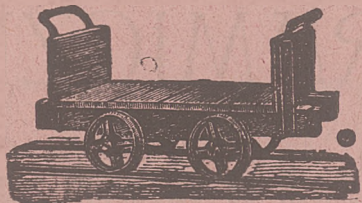
Budowa kominów fabrycznych.

Wprowadzanie opalania

ropą.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

KUPNO

NAJEM

KOLEJKI WĄZKOTOROWE

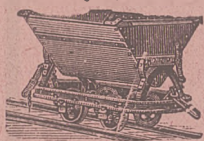
dla eksploatacji torfu, dla cegielń, fabryk,
kopalń, gospodarstw rolnych, i t. p.
urządza i dostarcza:

E. GIEŁDZIŃSKI

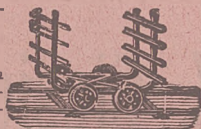
25 **LWÓW.**

Biurowo: ul. Jagiellońska 1. 3. Składy: ul. Grodecka 1. 99.
Kupno i najem.

Szyny, tory przenośne i stałe, wózki rozmaitej konstrukcji,
tarcze obrotowe, rozjazdy, taczki żelazne etc. etc.
Wynajmuje koleje kompletnie urządzone. Nowy i używany
materiał, oraz części zapasowe zawsze na składzie.

Katalogi, koszty-
rys i rysunki
gratis i franko.
Specjalny oddział dla
projektowania i budo-
wy kolei wązko i nor-
malno-torowych.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Parowa Fabryka „JUNTA“

cegły, dachówki, rurę dren. ²¹

-- w Sądowej Wiszni --

Doborowy materiał na składzie.

ARCHITEKT

miesięcznik poświęcony
architekturze, budowni-
ctwu i przemysłowi ar-
tystycznemu.

~ KRAKÓW, ~

Red.: Władysław Ekielski.

Prenumerata roczna 20 K. —
10 rb. — 20 mk. — 30 fr.

27

Inż. chem. Wincenty Bogucki w Chrzanowie.

PIERWSZA GALICYJSKA

SPECYALNA FABRYKA MASZYN

dla przemysłu cementowego i betonowego

buduje maszyny do wyrobu:

dachówek, cegieł i posadzek cementowych oraz formy do wyrobów
betonowych i dostarcza je po cenach najniższych.

Kompletne urządzenie do wyrobu dachówek już od 500 kor.

Kosztorysy i wyjaśnienia odwrotnie i bezpłatnie.

Interesanci w fabryce zawsze mile widziani.

5

PRZEGLĄD CERAMICZNY

WYCHODZI 10. i 25. KAŻDEGO MIESIĄCA.

Redaktor: Inżynier *Karol Rolle*.

PRZEDPŁATA ROCZNA:

10 kor., 5 rsr., 10 mk., 12 fr.

Prenumeraty mniejszej jak roczna
nie przyjmuje się.

ZESZYT POJEDYNCZY 50 H.

ADRES ADMINISTRACYI I REDAKCYI:
PODGÓRZE, ŚW. FLORYANA 5.

CENA OGŁOSZEŃ WYNOŚI:

Za cm² 6 hal. Cała strona
20 k., $\frac{1}{2}$ str. 12 k., $\frac{1}{4}$ str.
7 k., $\frac{1}{8}$ str. 4 k., przy 6-kro-
tnem powtórzeniu 10%, 12-
krotn. 16%, 18-krotn. 20%,
24-krotnem 25% opustu.

Prenumeratę na Królestwo i Cesarstwo przyjmuje: E. Wende i Sp. Warszawa Krak. Przedm. 9,
i Administracya Gazety handlowo-rzemieśniczej w Warszawie Aleja Szucha Nr. 19.

F. LORD

Biuro teczniczne

Kraków, ulica Floryańska I. 55.

SKŁAD

maszyn i wszelkich przyborów dla
wszystkich zakładów przemysłowych
i gospodarczych, jako to: cegielń,
tartaków, młynów, gorzelni i browarów.

Kompletne urządzenia
Cegielni i tartaków.

WAŁKI FILCOWE

krajowego
wyrobu.

Stale na składzie w wielkich ilościach
i wszelkich dymenzjach **rury, łączniki,
i armatury.**

Motory parowe i benzynowe. — Smary,
oliwy oryginalne rosyjskie, pasy do ma-
szyn, płyty i sznury gumowe, węże gu-
mowe i paroizolacje, gaza jedwabna oryginal-
na szwajcarska, kamienie i wałce młyn-
skie, piły i cyrkularki angielskie, toczki
szmirglowe, **papier szybrowy, drut do
ceglarek** i wiele innych artykułów.

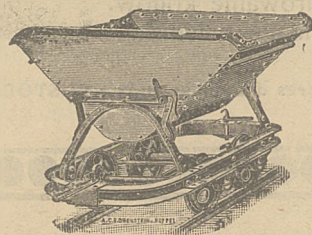
Instalacja światła elektrycznego i przeniesienia siły.
Skład wszelkich artykułów elektrotechni-
cznych. 29

Elektromotory, wentylatory, świeczniki i lampy stołowe.

LAMPY ŁUKOWE.

Lampki żarowe; Lampki Nernsta, Tantalowa
i Wolframa.

Ceny fabryczne. — Kosztorysy bezpłatnie.

Orenstein i Koppel

we Lwowie, Róg ulicy Asnyka 2, Pańska 5.

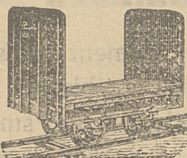
Fabryki

Kolei wąskotorowych i lokomotyw

Praga — Wiedeń — Budapeszt
urządzą i dostarczają:

kolejki przenośne i stałe.

Wagoniki do transportu gliny, cegieł i dachówek
mokrych i suchych.

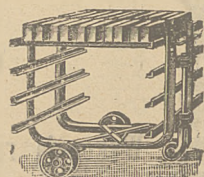
Wynajmują:

Kompletne kolejki na pewien
okres czasu.

Katalogi, kosztorysy etc.
bezpłatnie.

Używane materiały zawsze
na składzie. 4

Splata amortyzacyjna.

GALICYJSKI ZAKŁAD DLA BUDOWY KOMINÓW
I OBMUROWANIA KOTŁÓW

ALFONS CUSTODIS

ul. Głęboka 7. ✱ **LWÓW** ✱ ul. Głęboka 7.

Budowa okrągłych kominów fabrycznych.
Piecze dla wszelkich celów przemysłowych.
Zakłady do spalania śmiecia.
Obmurowanie kotłów.
Wykonanie palenisk.

Naprawa i podwyższanie kominów, pod-
czas ruchu, za pomocą specjalnych
rusztowań.

Gromochrony.

Adres dla telegramów : CUSTODIS, LWÓW.

TELEFON Nr. 1000.

30

S. Haas i T. Silberberg

Fabryka wyrobów betonowych i skład
materiałów budowlanych

Kraków, ul. św. Tomasza 14, róg ul. św. Jana (Grand Hotel).

Utrzymuje na składzie: Cement opolski i krajowy, wapno hydrauliczne kuf-
steinskie, gips murarski i rzeźbiarski, łupek śląski, angielski i belgijski, ognio-
trwałą papę dachową i izolacyjną, smołę pogazową i asfaltową, karbolineum,
asfalt i gudron „Trinidad“. Rury kamionkowe wewnątrz i zewnątrz szklone,
posadzki kamionkowe czeskie, dachówki różnych systemów.

Wyłączne zastępstwo szklonych cegieł fasadowych.

(glasierte Verblendziegel)

35

Wykonują roboty asfaltowe i betonowe, kanalizacje domów z rur kamionk. i betonow.

J. Lombardo.

Błędy we fabrykacji cementu.

(Ciąg dalszy).

Przy oznaczaniu węgla wapniowego dążymy do tego, żeby jego zawartość wynosiła 76·00%. Przypuśćmy, że właśnie dostajemy do przeróbki margiel, poprzerałastą krzemieniem i przychodzi partya, w której przeważa ten *krzemień*, a o składzie 78% CaCO_3 , który wymaga dodatku 2% gliny. W tym wypadku uzyskamy mieszaninę, która będzie zawierała 76% CaCO_3 i 21% krzemianów, ale te krzemiany będą zawierały tylko krzemionkę, gdyż w 2% gliny doprowadzi się tlenków glinu i żelaza bardzo mało.

Analiza więc cementu z takiej mieszaniny będzie anormalna.

Taki cement dobrym być nie może, gdyż krzemionka z krzemienia nie przetworzy się z wapnem, mieszanina nie może być dobrze przygotowana, gdyż krzemień trudno się miele, a wreszcie palenie jest utrudnione, a szczególnie w piecach szybowych. Surowiec nie posiada żadnej plastyczności, łamie się przy ładowaniu i tamuje ciąg z paleniska do komina, zaś gdy przyjdzie do ognia, zamiast stopić się, rozsypuje się na mial, który tamuje dostęp powietrza od dołu, ognie schodzą na sam dół, gdyż węgiel żarzący się i duszony, gdy przyjdzie w zetknięcie się z powietrzem, zaczyna się palić. Piec nawet najlepiej prowadzony, wydaje pewną ilość niedopału, który należy starannie wybierać, co w tym wypadku jest mocno utrudnione, gdyż pod piecem mamy mial, z którego drobny niedopał trudno wybrać, a szczególnie, gdy pracować trzeba w żarze.

Więc do wolnego wapna przybywa jeszcze niedopał, który potęguje pęcznienie cementu.

W tym wypadku poradzić sobie trudno, chyba tylko w ten sposób, że materyał sortować, jak długo się da, a gdy się to przestaje opłacać, lepiej pokłady takie opuścić, gdyż natury chemicznej materyału zmienić nie można.

Przypuszczenie, że ostre palenie pomoże w tym wypadku, jest wątpliwem, a gdyby nawet pomogło, to taki cement chociaż nie pęcznieje, to jednak wytrzymałości odpowiedniej nie uzyskuje.

Liczne doświadczenia wykazały, że cementy ze znaczną zawartością krzemionki posiadają wytrzymałości na rozerwanie małe a nawet były wypadki, iż wytrzymałość

się zmniejszała, n. p. po 7 dniach wynosiła 17 kg/cm², zaś po 28 dniach 15 kg/cm².

We wspomnianych wypadkach z analizy można osądzić błędy we fabrykacji cementu.

Przy osądzaniu cementu należy również zwracać w analizie uwagę na straty uzyskiwane przy prażeniu.

Cement dobry, wyjęty z pieca i zmielony nie zawiera zazwyczaj substancji odpalających się, jednakże wskutek dłuższego leżenia przyciąga wilgoć, częściowo rozkłada się na CaO i tlenki kwasowe, CaO przybiera z powietrza CO_2 i stąd powstają straty uzyskiwane przy prażeniu. Straty te są określone przez normy, a to w tym celu, aby zapobiedz zafalszowywaniom cementu.

Przy cemencie dobrym nawet uleżałym, rzadko znajdujemy wyższe straty, jak 2%, jeżeli straty te wynoszą nad 2%, nastroczają wątpliwości co do dobroci cementu, cement bowiem zawierający wolny CaO bardzo szybko chłonie wilgoć i CO_2 i stąd straty przy prażeniu.

Często bardzo zachodzą wątpliwości, czy analizę cementu należy prowadzić po wyprażeniu go, czy też straty przez prażenie wciągać do analizy. Może to jest rzeczą zapatrywania, ja jednakże uważam, że pomijanie w analizie strat przez prażenie jest wysoce niewłaściwem.

Twierdzenie, jakoby przez podawanie w analizie strat przez prażenie, analiza traciła na przejrzystości, uważam za zupełnie błędne, gdyż współczynnik oznaczający stosunek pojedynczych składników nie zmienia się w żadnym wypadku, czy ja podam w analizie straty przez prażenie lub nie.

Jeżeli n. p. mam taką analizę:

Straty przez praż.	=	2 17%
SiO_2	=	22·00%
$\text{Al}_2\text{O}_3 + \text{Fe}_2\text{O}_3$	=	10·00%
CaO	=	64·00%
MgO	=	1·00%
SO_3	=	0·83%
potasowców	=	—
CaO	=	2·0
$\text{Al}_2\text{O}_3 + \text{Fe}_2\text{O}_3 + \text{SiO}_2$	=	1·0
SiO_2	=	2·2
$\text{Al}_2\text{O}_3 + \text{Fe}_2\text{O}_3$	=	1·0

Jeżeli teraz przeliczę tę analizę na substancję wolną od strat przez prażenie, uzyskam analizę:

$$\begin{aligned}
 100 - 2.17 &= 97.83; & 97.83:22.00 &= 100:x \\
 & & 97.83:10.00 &= 100:x \\
 & & 97.83:64.00 &= 100:x \\
 & & 97.83: 0.83 &= 100:x \\
 & & 97.83: 1.00 &= 100:x
 \end{aligned}$$

a więc:

$$\begin{aligned}
 \text{SiO}_2 &= 22.48\% \\
 \text{Al}_2\text{O}_3 + \text{Fe}_2\text{O}_3 &= 10.22\% \\
 \text{CaO} &= 65.42\% \\
 \text{MgO} &= 0.84\% \\
 \text{SO}_3 &= 1.02\%
 \end{aligned}$$

a więc stosunek:

$$\frac{\text{CaO}}{\text{SiO}_2 + \text{Al}_2\text{O}_3 + \text{Fe}_2\text{O}_3} \quad \text{i} \quad \frac{\text{SiO}_2}{\text{Al}_2\text{O}_3 + \text{Fe}_2\text{O}_3}$$

pozostał tensam,
czyli, że analiza z podaniem strat przez pra-
żenie nie traci na przeźroczystości, natomiast
podaje rzeczywisty stan rzeczy, przedstawia
całkowity skład definitywny cementu i nie
maskuje rzeczywistej jakości produktu, a o to
się w rezultacie przy analizie rozchodzi,
ażebym wiedział, co mam przed oczami.

K A F L A R S T W O.

O przemyśle kaflarskim podaliśmy już w pierwszym naszym sprawozdaniu dość szczegółów i na tem poprzestajemy.

Więcej czasu musimy poświęcić fabryka-
cyi szkliw. Jest to przemysł, który sam dla
siebie rozwinął się w Czechach do granic
bardzo szerokich, a świadczą o tem naj-
lepiej firmy, które wzięły udział w wystawie.

Materyały surowe dla szkliw, a szczegó-
lnie szkliwa przedstawiają dla fachowca dział
do podziwiania.

Na pierwszym miejscu należy wymienić
firmę I. Elias. Firma ta powstała dopiero
w r. 1905, a dziś stoi już u szczytu rozwoju.
Jak widzimy z planów, we fabryce tej pra-
cuje 40 ugniataczy, przygotowujących szkli-
wa. Na wystawie widzimy szkliwa dla
wszystkich gałęzi przemysłu, dla pieców,
kamionki, porcelany, dachówek, majoliki itp.
i farby dla tychże wyrobów. W dalszym
ciągu wspomnieć należy o wystawie firmy
Gustaw König i Sp. w Karolinenthal.

We fabryce tej pracuje 35 młynów kulo-

wych i maszyn pomocniczych nad przygo-
towaniem produktów takich, jak wymienili-
śmy poprzednio. Szkliwa bezbarwne, prze-
źroczyste i wolne od ołowiu wystawia fa-
bryka Otto Schönbach w Żyżkowie.

W A P N O I C E M E N T.

Przemysł wapienny i cementowy już od
szeregu lat zyskał sobie sławę, a w latach
ostatnich przez wprowadzenie pieców kręgo-
wych wzrósł do rozmiarów niebywałych.
Okolice położona między Pragą a Beraun
obfituje w niezmierzone i niewyczerpane po-
kłady znakomitego surowca i dlatego też
stała się siedzibą tego przemysłu. Najpowa-
żniejsze wapienniki spotykamy koło Chlibo-
wa, Hlubocep i Branik, które dostarczają nie
tylko białego wapna, ale i znakomitego wa-
pna hydraulicznego, poszukiwanego przy ro-
botach wodnych. Zasłużoną sławą cieszy się
wapno z wapiennika w Beraun i znajduje
najchętniejszych nabywców we fabrykach
chemicznych i cukrowniach.

Pierwsza fabryka cementu powstała w Ma-
riaschein koło Cieplic w r. 1861, w 7 lat
później powstaje cementownia w Podolu
koło Pragi, w r. 1872 zamieniona w Tow.
akcyjne, na ten okres czasu przypadało za-
łożenie fabryki cementu w Radotinie.

W r. 1899 powstała fabryka w Tschischko-
wicach, koło Lobositz, a w r. 1900 w Be-
raun.

Wszystkie te fabryki są w stanie wypro-
dukować rocznie 12 tysięcy wagonów ce-
mentu.

Tak wygląda przemysł cementowy i wa-
pienny w Czechach, a teraz obejrzyjmy re-
prezentantów jego na wystawie.

Firma D. Berl w Pradze wystawia rozmaite
gatunki wapna, a więc wapno saturacyjne
dla fabryk cukru, wapno budowlane, nawo-
zowe, mączkę marmurową, szuter i kamień
budowlany. Płyty kamienne szlifowane, po-
siadają niezwykle piękny wygląd. Kolor
śnieżnej białości z prątkami czarnymi.

Firma kamieniarska G. Ciani w Pradze
wystawia piękną fontannę z białego mar-
muru, inna firma znowu posagi, płyty i t. p.
Przemysł kamieniarski szeroką dłońą czer-
pie dary przyrody i korzysta z bogatych
pokładów surowca.

Wystawa księcia Schwarzenberga wysta-
wia prócz licznych gatunków wapna, piękne
okazy skamielin i minerałów, któreby mogły
być ozdobą niejednego gabinetu mineralo-
gicznego.

Cała wystawa tego działu przemysłu przedstawia się niezwykle pięknie i bogato, a gdyby pojedyncze firmy nie były rozrzucone po wystawie, lecz stanowiły osobny oddział, przedstawiałyby obraz imponujący swym ogromem.

Dla lepszej ilustracji podaję kilka dat.

Tow. akc. w Beraun z kapitałem 1,050.000 koron, posiada 5 kamieniołomów własnych a 4 dzierżawi. Fabryka posiada 16 pieców płomiennych, jeden piec kręgowy o 16 komorach i jeden gazowy o 12 komorach. Fabryka ta zatrudnia 310 robotników, produkuje rocznie 1.600 wagonów cementu, 4.000 wagonów wapna i 6.000 wagonów kamienia.

M. Herget w Pradze, posiada fabrykę cementu w Radotinie, zaopatrzoną w 16 pieców syst. Schneidra i 10 pieców okresowych, zatrudnia 600 robotników, produkuje 2.550 wagonów cementu i 4.400 wagonów wapna.

PRZEMYSŁ BETONOWY.

Przemysł betonowy, słabiej reprezentowany na wystawie, daje nam obraz starannej i sumiennej roboty na tem polu. Przedmioty wystawione są piękne, dobrze wykonane i świadczą, że Czesi pola tego nie pozostawiają w odługu. Z tego, co widzimy, przypuszczać można, że przemysł betonowy jest dość rozwinięty w Czechach, ale w wystawie nie wystąpił z całą swą okazałością.

Materyały budowlane w Warszawie.

Nadzieje, jakie sobie robiono co do pewnego ożywienia ruchu budowlanego w kończącym się obecnie sezonie — zawiodły niestety,

Stosunki nie zdziały się jeszcze ułożyć tak pomyślnie, aby zachęcały do angażowania się w większe, a względnie długotrwałe roboty. Zaledwo kilka poważnych budowli rozpoczęto, pomimo, że potrzeba wzrasta, mała liczba domów i mieszkań coraz dotkliwiej czuć się daje.

Przez kilka już lat z rzędu ruch budowlany w Warszawie jest zupełnie wstrzymany. Ludność zaś zwiększa się stale, chociażby tylko naturalnym przyrostem. Wobec tego brak mieszkań jest coraz większy, a w szczególności mieszkań mniejszych, a duże lokale wzrastają niepomiernie.

Zmusza to, mianowicie mniej zamożne ro-

dziny do poszukiwania mieszkań na pobliskich stacyach kolejowych i przy kolejkach dojazdowych.

W takim położeniu rzeczy naturalnem jest, że i w handlu materyałami budowlanymi panował i panuje dotychczas zastój. Ruch w ogólności bardzo średni, przy cenach względnie dosyć stale się utrzymujących, dzięki temu, że w przewidywaniu tego niepowodzenia większych zapasów nie czyniono.

W szczegółach więc cement na potrzeby wewnętrzne sprzedawano po 2'80 do 3'00 rubli za beczkę z odbiorem na stacji fabrycznej. W Warszawie zaś za pojedyncze beczki płacono 3'60 z odstawą.

Zresztą ceny są tu bardzo zależne od wielu warunków dostawy, warunków płatności i t. p.

Wapno stosunkowo mocno. Wysokie marki z Sulejowskim na czele były płacone po 1'10 do 1'15 i wyżej, a nawet poślednie od 1'05 kop. za korzec 250-funtowy.

Wapno lasowane 135 za łokieć sześcienny.

Gips również drogi — 35—36 kop. za pud wyższych gatunków malarskiego i sztukatorskiego gipsu,

Cegła zwyczajna dobra sprzedaje się po 10'00 za 1.000 sztuk z odbiorem w cegielni. Ponieważ zaś zwykle kupuje się z odstawą na plac budowy, przeto cena właściwa zależna jest od odległości i warunków dostawy i dochodzi do 13 i 14 rubli za 1000.

Trzciny sufitowej cena zasadnicza wynosi 12'00 r. za kopę wiązek średnich.

Gaz. przem.-handl.

Konserwacja materyałów budowlanych.

(Ciąg dalszy).

Normalne rozczyzny fluatów uzyskujemy przez rozpuszczenie kryształów we wodzie, a to w ten sposób, że partiami wkładamy je do odpowiedniej ilości gorącej wody i mieszamy narzędziem drewnianem, aż się wszystko rozpuści. Gorącego rozczynu nie należy używać do powlekania, trzeba go pierwszej ochłodzić do temp. 15°C.

Przy rozpuszczaniu większych ilości, postępujemy w ten sposób, że napełniamy woreczek z rzadkiej materyi kryształami i zawieszamy we wodzie. Fluaty rozpuszczają się we wodzie dość łatwo.

Rozczyn używany do powlekania, musi być zupełnie klarowany, zmętnienie występujące po rozpuszczeniu znika w ciągu 24 godzin, przyczem na dnie naczynia gromadzi się osad.

Rozczyn o rozmaitem stężeniu można otrzymać przez rozpuszczenie 1 kg fluatu w następujących ilościach wody:

Rozczyn o	40° Bé	w	1 l. wody
"	25°	"	2 $\frac{1}{2}$ " "
"	20°	"	3 " "
"	12°	"	5 " "
"	10°	"	7 " "
"	8°	"	10 " "
"	5°	"	14 " "

Stężenie rozcynu można łatwo sprawdzić zapomocą aerometru ze skalą Baumego, w wysokim cylindrze.

Do rozpuszczania fluatów należy używać tylko naczyń drewnianych, glinianych szklonych albo szklanych, naczyń blaszanych emaliowanych można także używać. Starannie unikać należy stykania się rozcynu fluatów z żelazem i dlatego zaleca się do mieszania używać przyrządów drewnianych, a pędzli wiązanych sznurkami.

Przedmiot cementowy przeznaczony do fluatowania musi być zupełnie suchym, by pociągnięty rozczyntem wciągał go w ciągu minuty.

Do powlekania drobnodziarnistych wapieni i marmuru z reguły należy zawsze używać fluatu magnezyowego; przy odmianach zbitych należy stosować rozczyn bardzo rozcieńczony i powtarzać powlekanie kilka razy.

Odmiany wapieni trudno pochłaniające fluaty, a szczególnie odmiany marmuru w 5 minut po powleczeniu fluatem, spłukać czystą wodą, natomiast odmiany szybko wciągające wystarczy raz tylko powlec, ale o ile możliwości stężonym rozczyntem.

Wapienie gruboziarniste należy pociągać fluatem podwójnym. Przy porowatych odmianach postępuje się w sposób następujący:

Potrzebną ilość fluatu rozdziela się w dwa naczynia, w jednym pozostaje rozczyn stężony, a do drugiego naczynia dolewamy równą objętość wody. Rozczyntem w ten sposób rozcieńczonym powlekamy kamień dwa razy, a następnie w 12—20 godzin pociągamy rozczyntem stężonym,

Kamień w ten sposób nasycony i wygła-

dzony, pociągany fluatem aluminowym, uzyskuje naturalny piękny połysk.

Przy fluatowaniu piaskowców lub tufów należy postępować inaczej.

Przedewszystkiem należy piaskowiec pociągnąć fluatem alkalicznym, rozcieńczonym wodą w stosunku 1:1, a następnie fluatem magnezyowym raz a nawet dwa razy. Piaskowce silnie porowate i wchłaniające, należy impregnować fluatem podwójnym także dwukrotnie.

Normalny rozczyn fluatu magnezyowego (35° Bé) albo rozczyn fluatu podwójnego (40° Bé) dla pierwszego powlekania należy rozcieńczyć wodą w stosunku 1:1, powtórne powlekanie wykonać fluatem stężonym.

Przy powlekaniu należy zachować porządek następujący:

1) powlekanie: fluat alkaliczny rozcieńczony.

2) powlekanie: fluat magnezyowy, a względnie rozcieńczony fluat podwójny.

3) powlekanie: fluat podwójny stężony.

Ponieważ fluat alkaliczny nie miesza się ani z fluatem magnezyowym ani z fluatem podwójnym, przeto należy za każdym razem użyć naczyń czystych zupełnie i nowych pędzli.

C. d. n.

KRONIKA.

Z przemysłu budowlanego. Pomimo, iż sezon budowlany w Królestwie Polskiem dobiega końca, tartaki mają coraz większe zamówienia. Ten symptomat oraz okoliczność, że przedsiębiorcy budowlani starają się rozpocząć budowę jeszcze w r. b., każe mieć nadzieję, że w ruchu budowlanym nastąpił zwrot na lepsze.

Ch. p. 20.

Z przemysłu cementowego. Fabryki cementowe w Opolu podejmują walkę konkurencyjną z rozwijającym się przemysłem cementowym w Królestwie Polskiem. Zniżyły one cenę o 20 fen. za beczkę (180 kg.) na okręg górnośląski.

OGŁOSZENIE.

Zarząd pierwszej parowej cegielni we Fryszacie na Śląsku postanowił powiększyć swój kapitał zakładowy o 80.000 koron i wskutek tego każdy, ktoby chciał z pewnym kapitałikiem wstąpić do spółki, zechce się zgłosić najpóźniej do 1-go listopada na ręce członka Zarządu p. Franciszka Friedla we Fryszacie. Zarząd pierwszej parowej cegielni we Fryszacie.

Biuro pośrednictwa pracy „Przeglądu Ceramicznego“.

Poszukuje posady Kierownik fabryki dachówek

Doskonale obznajomiony z wypalaniem w piecu kęgowym.

Wiadomość dla Franciszka G. do „Przeglądu“.
18

FACHOWIEC

od lat 20 pracujący w zawodzie ceglarskim, obeznany najdokładniej z fabrykacją i wypalaniem wszelkiego rodzaju wyrobów z gliny a szczególnie dachówek i dren, wykształcony teoretycznie i praktycznie, poszukuje od 1. stycznia 1909 r. odpowiedniej posady. Zgłoszenia dla „A. B. 33“, przyjmuje Adm. Przeglądu.
43

Palacz Piecowy Pogorzelski

Poszukuje Posady.

Podania Pod „P“ Postać „Przeglądowi.“
42

Poszukuje posady zarządcy

do fabryki dachówek lub cegieł
ukończony uczeń szkoły ceramicznej
lat 25, posiada kilkuletnią praktykę w pierwszorzędną fabryce dachówek w kraju. — Wiadomość dla Wojciecha P do Administracji „Przeglądu“.
44

MASZYNISTA obecnie zatrudniony
w parowej fabryce dachówek poszukuje posady.

Wiadomość dla C. w Administracji.
36

INŻYNIER

przez 22 lat kierownik fabryki cegieł, dren i dachówek —

== poszukuje posady. ==

Wiadomość dla „Inżyniera“ do Administracji „Przeglądu“.
39

Poszukuje posady - - - Maszynista

doświadczony we fabrykacji dachówek.
Po powrocie z Ameryki obejmie posadę zaraz.
Wiadomość dla „Maszynisty“ do Administracji „Przeglądu“.

Poszukuję posady jako DOZORCA
do fabryki dachówek. — Zgłoszenia przyjmuje Adm. Przeglądu dla J. J.
45

Przyjmę posadę we większej fabryce dachówek jako DOZORCA. — Wiadomość w Adm. „Przeglądu“ dla J. K. II. 46.
46

Dozorca, którego dłuższy czas pracował we fabryce cegieł, poszukuje posady. — Zgłoszenia dla Judy K. do Adm. „Przeglądu“.
37

Fabryka dachówek Friedmanów we Wieliczce poszukuje doświadczonego majstra oraz palacza piecowego. Oferty wnosić tamże tylko pisemne z dołączeniem odpisów świadectw.
48

BADANIA MATERIAŁÓW SUROWYCH:

Gliny; Piasku;
Wapna; Marglu;
Gipsu; i t. p.

przeprowadza i wydaje opinie co do
zużytkowania ich, udziela porad tech-
nicznych w sprawie założenia i ule-
pszenia fabryk, usuwania błędów fa-
brykacji, powiększenia rentowności
i t. p.

inż.: Karol Rolle

Podgórze św. Floryana 5.

Dawne roczniki

**„Przeglądu
ceramicznego“**

o ile zapas starczy

po 6 kor.

do nabycia

w Administracji „Przeglądu“

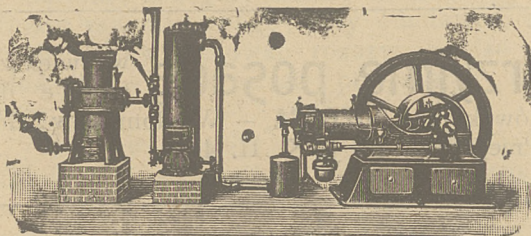
tamże do nabycia
bardzo interesująca
broszura:

GLINA

Leski: **I WYROBY Z NIEJ,**
cena 60 hal.

wraz z przesyłką poczt.

28

Langen i Wolf

— Fabryka motorów. —

Wiedeń X, Luxenburgerstrasse 53.

dostarczają znane w świecie

oryginalne motory „OTTO“

dla ogrzewania naftą, gazem ziemnym i t. p. gasem ssanym generatorowym,
miałem koksowym, węglem drzewnym. Pierwszorzędne referencje na każde życzenie.

Buro sprzedaży dla Galicyi i Bukowiny:

Karol Krejcar, Lwów, ul. Jabłonowskich 2 i Zielona 6.

19

WODOCIĄGI

dla miast, gmin, folwarków, zakładów kąpielowych, fabryk, ogrodów, gmachów publicznych, domów prywatnych i t. d.

Poszukiwanie i uchwycenie źródeł. — Wiercenie studzien. — Ustawianie pomp. instalacje domowe z klozetami, łazienkami i t. d.

Centralne

Ogrzewanie

wszelkich systemów

i Wentylacje

Łaźnie. — Mechaniczne Pralnie, Suszarnie i t. d.

projektują i wykonują

Inżynier Leonard Nitsch i Spółka,

Kraków, ulica Kolejowa L. 18.

Najlepsze referencye z dotychczas wykonanych robót.

11

Kosztorysy bezpłatnie.

Cegielnia Parowa

spadkobierców ś. p.

Franc. Górniaka w Sibicy,

p. Cieszyn.

Poleca Szan. P. T. Publiczności wyroby własne, jako to: cegłę murową (maszynową i ręczną), cegłę brukową (dłazdkówkę), cegłę kanałową, cegłę żłobową, cegłę studzienną, cegłę kominową, dachówkę żłobkowaną (falcowaną), rurki do osuszania gruntów (drenowania) i t. d.

12

KRAJOWE KURSA

dla
PRZEMYSŁU
KIERAMICZNEGO

w Podgórzu

Kształcą personal
pomocniczy dla
wszelkich zakładów
ceramicznych.

Nauka trwa 18 miesięcy
i rozpoczyna się obo-
rotownie z dniem 1 paźdz.

6 Nauka bezpłatna.

KRAKOWSKA GAZOWNIA MIEJSKA

Nr. Telefonu: Zakładu 72, Filii 198, Sklepu 345.

Poleca Szan. Publiczności:

Smotę gazową (ter)

do utrwalania drzewa jako to: słupów
parkanowych, wiązań mostowych, porę-
czy, dachów gontowych, oraz do smoło-
wania dachówek, zwłaszcza cementowych.

8 Koks gazowy
gruby do kuźni i osuszania, łamany na opał.

PATENTY na wy- nalazki

wyjednywa

Inżynier Stan. Dzbański

przysięgły Rzecznik patentowy

Wiedeń VII. Lindengasse 2 (w pobliżu c. k.
urzędu patentowego).

9

Redaktor odpowiedzialny: Inżynier Karol Rolle

Łożki Segera do mierzenia temperatur
w piecach. **Aparaty do kontrolowania**
ruchu technicznego, jak ciągnienie
rozmaitych systemów, zegary, termometry i aparaty do
badania gazów kominowych. Piece próbne do
topienia glazur rozmaitych systemów, opalane ko-
ksem, węglem kamiennym lub drzewnym.
Widry do wierzeń próbnych najlepszej konstrukcji:
wierzą w 3 godzinach 10 m. **Aparaty** do
badania materiałów budowlanych. Potrzeby labo-
ratoryjne. **Dziela techniczne z zakresu ceramiki.**

złoty papier. Stalowy drut do obcinania itd.
Dostarcza po oryginalnych cenach:

Jan Lombardo

7 chemik technolog w Podgórzu, ul. Rejtana 8.

PIERWSZY KRAKOWSKI ZAKŁAD ŚWIATŁODRUKÓW

T. KASZNICA i Ska

Grzegórzki, Piaski 33,
obok Krakowa przy
Mogilskiej rogatce --
--- Telefon 114. ---

Wykonuje reprodukcje wszelkich rysun-
ków technicznych o największych rozmiarach jak: negrografie, wielokolorowy druk algraficzny. Największa rama do kopiowania o rozmiarach 2000×1000 mm. Do reprodukcji należy nadesłać kopię na kalce papierowej lub płóciennej, względnie oryginalny rysunek. Odbitki negrograficzne nie różnią się wcale od planów rysowanych tuszem.

BIURO TECHNICZNO-RYSUNKOWE
przyjmuje do opisywania, kopiowania i ad-
justowania rysunki techniczne. — Przy-
jmuje dostawę wszelkich przyborów rysun-
kowych, instrumentów i narzędzi mierni-
czych.

Próbki i wzory reprodukcji wysyła się
bezpłatnie.

10

Druk W. Poturalskiego w Podgórzu.